

Klassenmanagement

mboRijnland – MBO College Welzijn

Kwalificatiedossier	Pedagogisch Werk
Profiel	Onderwijsassistent
Training	Klassenmanagement
Periode	4
Cursusjaar	2020-2021
Cluster en taakklasse	C4T2
Cohort	2020
Verantwoordelijk	Ontwikkelgroep PW

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Leerdoelen:	3
Leermiddelen:.....	4
Eindopdracht	5
Planning.....	6
Deelopdrachten	7
Eindbeoordeling.....	17

Inleiding

Als onderwijsassistent kun je worden ingezet bij het inrichten van het klaslokaal en het organiseren en begeleiden van de klassendienst. Je moet daarom weten welke keuzes je kunt maken en waarom je bepaalde keuzes maakt.

Klassenmanagement zorgt ervoor dat het in de groep goed loopt. Bij de ene leerkracht leren de leerlingen veel en met plezier, bij de ander gaat het er chaotisch aan toe en zijn veel leerlingen meer bezig met klieren dan met leren. Van goed onderwijs kan in die laatste groep geen sprake zijn.

Klassenmanagement is erop gericht om de effectieve leertijd te vergroten. Veel tijd gaat namelijk verloren bij de wisseling van de les, onder andere met het verplaatsen van tafels en stoelen en het opruimen en plakken van de benodigde materialen.

Goed klassenmanagement wil dus eigenlijk zeggen dat je weet hoe je, je lessen indeelt en dat de leerlingen weten wat wel en niet mag en zich daar ook aan houden.

Als onderwijsassistent ben je in en rondom de klas met de leerlingen en krijg je met klassenmanagement te maken. Door vooraf na te denken over regels, afspraken en klasindeling, weet je wat je moet doen als er zich een probleem voordoet. Zo kun je proactief handelen.

Leerdoelen:

Aan het einde van deze VGT heb je de volgende leerdoelen bereikt:

- Je hebt kennis van het begrip klassenmanagement.
- Je kunt beschrijven wat het belang is van goed klassenmanagement.
- Je kunt een keuze maken welke klassenmanagementstrategie het best bij de situatie past en onderbouwen waarom je deze keuze maakt.
- Je hebt kennis van de invloed van de relatie leerlingen op het klassenmanagement.
- Je kent manieren om de relaties binnen de klas te verbeteren.
- Je weet welke organisatorische vaardigheden belangrijk zijn als onderwijsassistent.
- Je weet wat je kunt doen als er toch probleemgedrag ontstaat.

Leermiddelen:

Boek en werkboek: Onderwijsassistent School en didactiek PW Thema 3 Organisatie van onderwijs blz. 161 Hoofdstuk 5 Klassenmanagement.

Eindopdracht

Een nieuw schooljaar

Bij deze eindopdracht gaan jullie in de studiegroepen van ongeveer 4 studenten laten zien wat jullie geleerd hebben over klassenmanagement. Jullie bereiden de start van een nieuw schooljaar voor.

Het komend schooljaar zijn jullie de onderwijsassistenten van groep 4. In deze groep zitten 27 leerlingen. Uit de overdracht met de leerkracht van groep 3 weten jullie dat het een hardwerkende groep is, maar dat de sfeer in de groep niet goed is. In de klas zijn er groepjes van leerlingen die veel met elkaar optrekken, maar die niet zoveel met andere groepen omgaan. Hieronder een lijstje met risicoleerlingen die in de klas zitten:

- Amber is nieuw op school. Op haar vorige school is ze erg gepest. Hier gaat het beter. Amber kent Roos en Ali van de zwemles.
- Robin is dyslectisch.
- Peter en Iris hebben ADHD.
- Lars is erg gevoelig voor prikkels.
- Roos, Pieter, Mehmet zijn zwakke rekenaars.
- Joost, Brian en Lotte zijn zwak met spelling.
- Jurgen heeft autisme.

Eisen van het product:

- Het verslag bevat een digitaal klassenplattegrond waarop iedere leerling een passende plaats heeft. Klaslokaal in 3D maak eventueel gebruik van de site www.sweethome3d.com/nl/
- Criteria eisen 3D plattengrond:
  - Jullie maken een bovenaanzicht van het lokaal; waarbij ruimte is voor alle leerlingen om te zitten, te werken en te ontspannen;
  - In het lokaal staan voldoende meubels om alle materialen netjes op te bergen;
  - Er is plek voor een digibord en minimaal twee computers;
  - Er is een bureau voor de leerkracht;
  - Er is een klein aanrechtblok;
  - Geef duidelijk aan waar de deur en ramen zich bevinden;
  - Het is mogelijk om virtueel door dit lokaal te lopen;
  - De verschillende maten moeten in verhouding staan tot elkaar;
  - Bij dit ontwerp zit een handleiding met daarin: In het verslag is er theoretisch onderbouwd wat de keuzes zijn bij het indelen van de klas en waarom er voor deze indeling is gekozen.
- Het verslag bevat een lijst met tien regels en routines voor de klas.
- Er is theoretisch onderbouwd waarom deze regels en routines gekozen zijn.
- Het verslag bevat praktische tips voor de leerkracht om de sfeer in de klas te verbeteren.
- In het verslag zijn de keuzes om de sfeer te verbeteren theoretisch onderbouwd.
- Het verslag is netjes en duidelijk, de leerkracht kan er direct mee aan de slag.

Planning

Les	Theorie	Opdrachten
1	5.2 De sfeer in de groep Blz.163	Les 1
2	De 5.3 De school als leer-en leefomgeving Blz. 167	Les 2
3	5.4 Onderwijsorganisatievormen Blz. 172	Les 3
4	5.5 Wisselingen Blz. 174	Les 4
5	5.6 Structureren van leeractiviteiten Blz. 178	Les 5
6	Lesvaardigheden Blz. 180	Les 6
7	5.8 Structuur Blz. 182	Les 7
8	5.9 Orde houden Blz. 185	Les 8
9	Inleveren	
10	Evalueren	

Deelopdrachten

De docent zal aangeven welke opdrachten je tijdens deze cursus moet maken.

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organisatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.1 Inleiding en 5.2 De sfeer in de groep Blz. 162 – 166

Opdracht De sfeer in de groep**A. Brainstormen**

1. Je gaat nadenken over het begrip klassenmanagement. Schrijf voor jezelf zoveel mogelijk woorden op die met dit begrip te maken hebben.
2. Samen met drie studiegenoten bespreek je jullie antwoorden, zoek op internet op wat het begrip klassenmanagement inhoudt en kom tot een conclusie.

B. Terug in de tijd

Denk terug aan jouw eigen basisschooltijd. Welke leerkrachten hadden het klassenmanagement goed onder de knie. Welke punten maakte dat de organisatie goed liep bij deze leerkrachten. Noem ten minste vijf punten.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

C. Spiegelen

1. Welke kwaliteit(en) bezit jij, die jij nodig denkt te hebben voor een goed klassenmanagement. Leg je antwoord uit.
2. Welke kwaliteit(en) die jij nodig denkt te hebben voor goed klassenmanagement, moet jij nog verder ontwikkelen? Leg je antwoord uit.

D. Sfeer verbeteren

1. Zoek op internet een artikel over hoe je de sfeer in de klas kunt verbeteren.
2. Lees het artikel.
3. Geef een korte samenvatting van het artikel
4. Beschrijf vier punten uit het artikel die jij belangrijk vindt om de sfeer in de groep te verbeteren.
5. Welke tip uit het artikel zou jij willen uitproberen? Leg je antwoord uit.

Les 2 De school als leer-en leefomgeving

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organsiatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.3 De school als leer-en leefomgeving Blz. 167 – 171

Opdracht A

Ga naar de site:

<http://www.zwols-model.nl/src/Frontend/Files/downloads/h05-lassenmanagement-bijlage-3.pdf> en beoordeel jouw stageklas. Bespreek de uitslag van de test met een studiegroep. Wat valt er op? Welke overeenkomsten en verschillen zijn er?

B. Opdracht van het klaslokaal

Je bekijkt de inrichting van het klaslokaal van je stageschool en brengt deze in beeld. Kies hier zelf een vorm voor. Je kunt bijvoorbeeld een PowerPoint presentatie maken of een plattegrond tekenen. Verwerk hierin tips en tops dat je hebt op de inrichting. De volgende aandachtspunten kun je als leidraad gebruiken:

- Wat is je eerste indruk als je binnenkomt?
- Is de ruimte overzichtelijk en ordelijk ingedeeld (kijk door de ogen van een kind)?
- Biedt de ruimte een kind letterlijk en figuurlijk veiligheid?
- Is er gelegenheid om in groepjes en individueel te werken?
- Welke hoeken kun je onderscheiden?
- Waar staat de tafel van de groepsleerkracht?
- Heeft elk kind een eigen tafeltje en hoe zijn de tafeltjes gegroepeerd?
- Hoe worden de muren gebruikt?
- Is de looproute van materialenkast naar de plek waar het materiaal gebruikt wordt logisch?
- Hoe wordt het materiaal opgeborgen?
- Is er ruimte voor een kring?
- Welke sfeer ademt het klaslokaal uit?
- Hoe zijn drukke hoeken ten opzichte van rustige hoeken geplaatst?
- Bevordert de inrichting zelfstandig werken?
- Is de inrichting uitnodigend voor eigen initiatief van de kinderen?
- Welke persoonlijke elementen van de groepsleerkracht en van de kinderen zie je terug in de inrichting?
- Hoeveel structuur biedt de inrichting?
- Hoe uitdagend is de inrichting?
- Is er genoeg ruimte (om te bewegen, voor (zelfgekozen) afzondering)?
- Worden specifieke interesses aangesproken?
- Wat spreekt jou aan?
- Wat vind je een slimme keuze?

Wat vind je van de:

- inrichting en uitrusting van het klaslokaal;
- bereikbaarheid van de materialen;
- kwaliteit van de materialen;
- inrichting van de hoeken.
- Hoe komt de visie van de school en/of groepsleerkracht tot uiting in de inrichting van het lokaal?
- Welke suggesties heb je voor verbetering en waarom?

Presenteer jouw bevindingen aan de groep.

Les 3 Onderwijsorganisatievormen

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organisatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.4 Onderwijsorganisatievormen Blz. 172– 174

A. Organisatie

1. Je gaat in je eigen woorden beschrijven wat organisatorische vaardigheden zijn. Doe dit met behulp van een mindmap, eventueel kunnen jullie het programma Coggle gebruiken. Geef daarbij ook voorbeelden van organisatorische vaardigheden die van belang zijn bij een goed klassenmanagement.
2. Voeg je mindmap toe en bespreek deze met een medestudent. Kom tot een gezamenlijk antwoord. Wat zijn volgens jullie organisatorische vaardigheden?
3. Wat is het belang van organisatorische vaardigheden?

B. Casussen

Geef bij onderstaande casussen aan wat mis gaat en hoe jij het anders zou doen.

1. Annemiek geeft een handvaardigheidles. Na haar uitleg van de opdracht zegt ze: "Begin maar." Gelijk rennen alle leerlingen van hun stoel om een schaar en lijm te gaan pakken.
2. Tegen het eind van de taalles zijn er al flink wat leerlingen klaar. Deze zijn wat aan het kletsen met elkaar en rommelen wat in hun etui.
3. De rekenles van vandaag was erg moeilijk. Je bent nog lang niet klaar met uitleggen, maar het is al bijna pauze.
4. De afspraak is, ben je klaar met werken, dan pak je iets uit de zelfstandig werkkast. Het is alleen wel lastig dat de kast dicht op een groepje leerlingen staat, dat telkens gestoord wordt als er iemand iets komt pakken.
5. Je bent net bezig met de instructie van de rekenles als je bedenkt dat je vergeten bent de rekenrekjes te pakken. Gauw loop je even naar de kast op de gang waar de rekenrekjes staan. Als je terugkomt, zit iedereen te kletsen.

C. Voorbereiding korte les.

Bereid in studiegroepen van ongeveer vier studenten een korte les voor. Onderwerp naar keuze. In de lesvoorbereiding tonen jullie organisatorische vaardigheden. De les mag maximaal 50 minuten duren. In de les moeten de volgende momenten zitten: de stof uitleggen, er wordt iets uitgedeeld, leerlingen gaan in drietallen aan de slag, de opdracht wordt na besproken. Bij het voorbereiden van de les houden jullie goed rekening met de tijdplanning, lijstje van benodigdheden en de klassenopstelling. Presenteer jullie korte lessen op een creatieve manier aan de groep.

D. Werkboekopdracht

Maak opdracht 4 a,b en c op blz. 80 uit je werkboek Onderwijsassistent school en didactiek PW.

Les 4 Wisselingen**Theorie:**

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organisatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.5 Wisselingen Blz. 175–178.

Opdracht: Zonder stress van les naar les

Werken met verschillende organisatievormen betekent niet alleen dat leerlingen een paar keer per dagdeel wisselen van activiteit, maar ook van plaats. Wisselingen moet je goed structureren want het zijn momenten die onrust kunnen veroorzaken. Zonder stress van les naar les... Maar hoe?

1. Vorm een studiegroep van 5 studenten.
2. Bespreek met elkaar hoe de dagindeling is ingedeeld.
3. Bespreek met elkaar op welke momenten de overgang op een andere organisatievorm zijn. Hoe verloopt de overgang? Welke regels en afspraken zijn hierover gemaakt? Welke problemen zijn er?
4. Kies een casus van een medestudent
5. Bedenk met elkaar tips/interventies/werkvormen/regels hoe je de overgang beter kunt laten verlopen. Schrijf deze op.
6. Klassikale terugkoppeling.

Werkboekopdracht

Maak opdracht 5 op blz. 81 uit je werkboek Onderwijsassistent school en didactiek.

Les 5 | Structureren van leeractiviteiten

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organisatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.6 Structureren van leeractiviteiten Blz. 178 - 180

Werkboekopdracht

Maak opdracht 6 uit je werkboek Onderwijsassistent school en didactiek PW op blz. 82 en 83.

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organsiatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.7 lesvaardigheden Blz. 180 – 182

A. Beeldvorming

Neem een leerling in gedachten uit de groep waar je stage loopt, van wie je niet veel weet.

1. Vraag jezelf af wat je van dit kind zou willen weten?
2. Geef bij elke vraag aan hoe je daar antwoord op kunt krijgen binnen de mogelijkheden die je tot je beschikking hebt.

B. Werkboekopdracht

Maak uit je werkboek School en didactiek PW opdrachten 7 t/m 9 op blz. 83 t/m 85.

C. To-do list.

Maak voor jezelf een to-do list hoe jij de lesvaardigheden kunt toepassen in de praktijk.

Bedenk bij elk punt minimaal 2 voorbeelden. Wissel je to-do list uit met twee mede studenten. Wat valt er op? Welke verschillen en of overeenkomsten zijn er?

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek ‘Onderwijsassistent School en didactiek PW’ Thema 3 Organisatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.8 Structuur Blz. 182– 185

Opdracht Prettig klassenklimaat

Regels kunnen bijdragen aan een prettig klassenklimaat. Of dat in de praktijk ook zo werkt, hangt af van de aard van de regels en de naleving er van. Er zijn algemene schoolregels en groepsregels. Met deze opdracht verdiep je je in de groepsregels en plaats je ze in het kader van de schoolregels.

A. Schoolregels

1. Inventariseer de schoolregels. Welke zijn dat, waar kun je ze vinden en hoe zijn ze vastgesteld.
2. Wat is het verband tussen de schoolregels en de missie van de school? Welke waarden spreken uit de missie en wat zijn de bijbehorende normen (regels)?
3. Wat zijn de groepsregels in je stageklas, op welke situatie zijn ze van toepassing, zijn ze formeel vastgesteld en hoe? Denk daarbij aan de volgende situaties:
  - betreden of verlaten van het lokaal;
  - kringgesprek;
  - individueel werken in de klas;
  - presenteren van nieuwe leerstof;
  - werken in kleine groepen;
  - ophalen en uitdelen van materialen;
  - omgaan met elkaar.
4. Vergelijk de schoolregels en de groepsregels. Wat zijn de overeenkomsten en wat de verschillen en hoe verklaar je die?
5. Wat vind je van de groepsregels? Worden ze in de praktijk nageleefd? Vind je ze zinvol? Dragen ze naar jouw mening bij aan een goed pedagogisch klimaat in de groep, waarom wel/niet?

B. Werkvormen

Maak in studiegroepen van 5 studenten. Ga samen opzoek naar werkvormen hoe je leerlingen kunt betrekken bij het bedenken en vaststellen van klassenregels. Verwerk jullie ideeën op een poster. Maak de poster zo aantrekkelijk mogelijk! Presenteer jullie poster aan de klas.

Theorie:

De docent bespreekt de lesstof uit het lesboek 'Onderwijsassistent School en didactiek PW' Thema 3 Organisatie van het onderwijs Hoofdstuk 5 Paragraaf 5.9 Orde houden Blz. 185–189

A. Interventies

In een studiegroep van vier studenten maak je deze opdracht.

Wat is de betekenis van het begrip interventie rondom klassenmanagement?	
Wanneer pas je een interventie toe?	
Welke interventies zijn er rondom klassenmanagement ?	

B. Ik ben een wiskunde docent

1. Bekijk klassikaal het videofragment Ik ben een wiskunde docent <https://www.youtube.com/watch?v=bdllfOIF83Q>
2. Wat zie je hier gebeuren?
3. Hoe zou jij verder gaan als jij de leerkracht/onderwijsassistent was?
4. Bespreek je antwoord met een medestudent. Op welke punten verschillen van mening en waar denken jullie hetzelfde over? Leg je antwoord uit.

C. Interventiemethoden

Geef bij onderstaande interventiemethoden een voorbeeld wanneer je deze toe zou kunnen passen.

1. Straffen:
2. Belonen goed gedrag:
3. Herhalen regels en routines:
4. Andere klasindeling

Geef voor elk van de interventiemethoden aan hoe je ze zou toepassen.

1. Straffen:
2. Belonen en straffen:
3. Herhalen van regels en routines:
4. Andere klasindeling:

D. Escalatieladder

In het onderwijs is het belangrijk om orde te houden tijdens je lessen. De leerlingen komen in een onrustige klas moeilijk aan de leerstof toe.

Als docent en onderwijsassistent zijn jullie samen verantwoordelijk voor het leerklimaat in je klas. Je moet ervoor zorgen dat de leerlingen zich aan (jouw) regels houden en ze corrigeren wanneer ze dat niet doen.

Een handig hulpmiddel daarbij kan de escalatieladder of ordeladder zijn.

Deze ladder kan je helpen met het inzetten van een passend middel als correctie en ook om consequent te zijn naar je leerlingen.

Opdracht:

- Maak je eigen escalatieladder.

- Maak een lijst van gedrag dat je niet toestaat en hoe je hiermee omgaat.

E. Muurkrant

Hoe houd je orde in de klas? Wanneer beloon je gedrag en wanneer geef je straf? En als je beloont of straf geeft, op welke manier doe je dat en hoe blijf je consequent in je maatregelen?

Over dit onderwerp is veel informatie te vinden op internet, in lesboeken en in vakbladen.

De komende 2 weken maak je met je subgroepje een muurkrant (2x A3 verticaal geplakt) waarin het volgende te lezen is:

- Achtergrondinformatie
- Aandachtspunten
- Tips voor in de klas
- Voorbeelden
- Handige websites, boeken, adressen etc.
- Foto's of een strip

Zorg ervoor dat de krant aantrekkelijk is om te lezen, zorg voor verschillende 'koppen' en rubrieken. Houd het luchtig, de krant moet ook te gebruiken zijn in een bovenbouwgroep van een basisschool. Controleer op type- en spelfouten!

Les 9 | Werken aan eindopdracht

Les 10 | Eindopdracht inleveren

Eindbeoordeling

	Studenten:			
	Klas:			
	Beoordeling			Opmerkingen
3D plattengrond.	G	V	O	
Tien regels en routines voor de klas.	G	V	O	
Praktische tips voor de leerkracht om de sfeer te verbeteren.	G	V	O	
Het verslag is theoretisch onderbouwd.	G	V	O	
Het verslag is verzorgd en duidelijk ingeleverd, zodat de leerkracht er direct mee aan de slag kan.	G	V	O	
Eindbeoordeling				